

۱ عین ما لیس فیہ أركان الاستثناء کلّها:

- ۱ ما سجّل اللاعبون إلّا هدفین فی اللحظات الأخيرة من اللعب!
- ۲ ما أنقذني من مصیبة الجهل شيءٌ إلّا کتاباً عرّفه لي معلّمی!
- ۳ لا تتخذُ أحداً صديقاً لنفسك إلّا من لا يقول فيک شرّاً عند غضبه!
- ۴ لاتصید حیة الصّحراء موجوداً إلّا الطیر الذي یجلس علی رأسها!

۲ عین ما لیم یُحذف المستثنی منه:

- ۱ إیّاك و مصادقة الجاهل فإنّه لیست صداقته إلّا الضرر و الخسران!
- ۲ كلما تُحاول للوصول إلى الغایة لاتصل إليها إلّا بتنظیم أعمالك!
- ۳ إنّ المُحسنین لا یترکون لأولادهم إلّا خیراً ینعكس فی أعمالهم!
- ۴ لاتعتمد علی الكذاب فلیس قوله شیئاً إلّا سراباً لاحقیقة فیہ!

۳ «آن مرد پشیمان شد و دست دختر خود را گرفت و آن را بوسید و او را نزد خود نشاند» عین الأصحّ فی التعرّیب:

- ۱ ندم الرجل و أخذ ید بنته و قبّلها و أجلسها عنده!
- ۲ أخذ ذلك الرجل یندم و يأخذ ید بنته و یقبّله ثم أجلسها!
- ۳ ندم ذلك الرجل و أخذ بید بنته و قبّلها و أجلسه قریباً منها!
- ۴ أخذ الرجل یندم و يأخذ ید بنته و یقبّلها و ثم أجلسها عنده!

۴ «أیّها النّاس! لا تظنّوا أنّکم لا تكونون إلّا أجراماً صغيرة فی هذه الدنیا، لا شک أنّه قد انطوى فیکم العالمُ الأكبر!» ای مردم! ، عین الترجمة الصحیحة:

- ۱ هرگز گمان نکنید که تنها شما پیکرهای کوچکی در این دنیائید، بی شک جهان بزرگتری را در وجودتان درهم پیچیده اند!
- ۲ تصور نکنید که فقط شما جسمهای کوچک در این دنیا می باشید، بی شک دنیای بزرگی در شما درهم پیچیده است!
- ۳ گمان نکنید که شما فقط پیکرهای کوچکی در این دنیا هستید، بدون شک، شما، هستی بزرگتر پیچیده شده است!
- ۴ هیچگاه گمان نکنید که شما تنها جسمهای کوچکی در دنیا هستید، شکی نیست که جهانی بزرگ در وجودتان درهم پیچیده است!

۵ عین المستثنی یختلف:

- ۱ ما أعطانا مسؤول الاستقبال شيئاً إلا مفتاح الغرفة!
- ۲ لایعتمد الإنسان المجتهد على أحد إلا على نفسه غالباً!
- ۳ لا یصل إلى الهدف في هذه الدنيا إلا من یحاول كثيراً!
- ۴ ما اشتريت من هذا المتجر بضاعة إلا سروالاً أسود اللون!

۶ عین المناسب في المفهوم: «أفضل أخلاق الرجال التّفضّل!»:

- ۱ لو كنتَ فظّاً لَأَنفُضُ النَّاسَ من حولك!
- ۲ إِمّا الفضل للعقل السّليم، و الفاضلُ كَأَنَّهُ خُلِقَ مِن ذهبٍ!
- ۳ نیکی کنی بجای تو نیکی کنند باز / و ر بد کنی بجای تو از بد بتر کنند
- ۴ بدی را بدی سهل باشد جزا / اگر مردی احسن إلى من أساء!

۷ عین الصحيح:

- ۱ إن عزمتم أن تعملوا خيراً حصلتم على طريقه حُصولاً: اگر تصمیم بگیرید کار خوبی انجام دهید مسلماً راه آن را می یابید!
- ۲ الفشل قد يُعَلِّمنا دروساً لَنَتَعَلَّمَهَا من النَّجاح: قطعاً از شکست درس هایی می آموزیم که آن ها را از موفقیت نمی آموزیم!
- ۳ ما كان يحضر ذلك التلميذُ في الصّفِّ و هو مريضٌ: آن دانش آموز که مریض بود در کلاس حاضر نشده بود!
- ۴ لا تُصَنَعُ موادُّ التّجميل إلا من زيتٍ في كبد الحوت: موادّ آرایشی را فقط از روغن کبد نهنگ می سازند!

۸ عین ما فيه الحصر (في المعنى):

- ۱ لا يُحَسُنُ إلینا أحدٌ إلا الَّذي يُحَسُنُ إليه!
- ۲ لا تَأْكُلُ البوماتُ في المزرعة غذاءً إلا الفئران!
- ۳ لا تُسَبِّبُ الأمطارُ الحمضية إلا التلوث في الهواء!
- ۴ لا يَرى المتشائم شيئاً في كلِّ فرصة إلا الصُّعوبة!

۹ عین أسلوب الاستثناء معناه الحصر:

- ۱ ما إشتري والدي شيئاً من المتجر الكبير إلا نوعاً من الفاكهة!
- ۲ ما أعانني أحدٌ في مشاكل الحياة إلا الله الَّذي خَلَقني فيرحمني دائماً!
- ۳ ما شكر أكثرُ النَّاسِ نعمة الله عليهم إلا الَّذِينَ يعرفون أنَّها من جانبه!
- ۴ ما استطاع أن يذهب إلى الحجّ هذا العام إلا الحجاج الَّذين كانوا مستطيعين!

۱۰ «لم تَظهر ظاهرة «قوس قُزح» مع ألوانها الجميلة في هذه الأيام الماطرة، إلا في هذا اليوم!» عین الترجمة الصحيحة:

- ۱ در این روزهای بارانی فقط امروز پدیدهی «قوس قُزح» با رنگ های زیبایش ظاهر شده است!
- ۲ امروز، در این ایام بارانی تنها روزی است که پدیدهی «قوس قُزح» با رنگ هایی زیبا پدیدار شده است!
- ۳ در این ایام پر باران فقط امروز است که پدیدهی «رنگین کمان» با رنگ های جذّاب خود ظاهر خواهد شد!
- ۴ از میان این روزهای بارانی تنها امروز است که پدیدهی «رنگین کمان» همراه رنگ های جذّابش نمایان می شود!

١١ عَيْنُ الصَّحِيح:

- ١ الشَّرْشَف: قطعة قماش، بعض النساء يلبسنه!
- ٢ الصُّدَاع: وجع في الأنف تختلف أنواعه و أسبابه!
- ٣ أنبوب: النَّفْط يصعد بواسطته من أعماق البئر إلى سطح الأرض!
- ٤ الجوز: ثمرة قشرها صلب و نتناولها مع الجبنة دون أن نكسرها!

١٢ عَيْنُ الْخَطَأ:

- ١ تجري مياه السَّلَال من الأعلى إلى الأسفل مُتتاليَةً: آبهای آبخاز از بالا به پایین پشت سر هم جاری می‌شوند!
 - ٢ رائحة ماء المستنقعات كريهة لآته لا يتحرَّك: بوی آب مردابها ناخوشایند است زیرا حرکت نمی‌کند!
 - ٣ لا عَجَب في أن نُؤَجِّل أعمالنا الحسنة: هیچ تعجّبی نیست که در کارهای خوبمان عجله کنیم!
 - ٤ لا يُغْرِق في المدح و الذم إلاّ الأحمق: فقط احمق در ستودن و مذمت کردن اغراق می‌کند!
- «امسال نتوانستم در هیچ همایشی جز همایش ادبیات عربی شرکت کنم!» عَيْنُ التَّعْرِيبِ الصَّحِيح:

- ١ ما استطعتُ أن أشارك في هذا العام في أيّ الندوة إلاّ الأدب العربي!
- ٢ لم أستطع هذه السنة أن أشارك في أيّ ندوة إلاّ ندوة الأدب العربي!
- ٣ لن أستطيع أن أكون حاضراً في هذه السنة في أيّ الندوة إلاّ الأدب العربي!
- ٤ لا أستطيع في هذا العام أن أكون حاضراً في أيّ ندوة إلاّ ندوة الأدب العربي!

١٤ عَيْنُ الْمُسْتَثْنَى يَخْتَلِف:

- ١ لا تتساقط من أعيننا إلاّ دموع الفرح!
- ٢ لا يُحْمَلُنَا اللَّهُ شيئاً إلاّ ما لنا طاقة به!
- ٣ كان الناس يمشون بسرعة إلاّ من في رجله ألم!
- ٤ ذكرياتي من أيام سفري كلّها جميلة إلاّ واحدة منها!

١٥ عَيْنُ الْخَطَأ:

- ١ الكتّاب: المفكّرون الذين يؤلّفون الكتب!
- ٢ الوعاء: لا يُصنع إلاّ من خشب شجرة الجوز!
- ٣ القمّة: رأس الجبل المرتفع الذي نصل إليه بصعوبة!
- ٤ الخيمة: غرفة تُصنع من القماش الخاصّ بأبعاد مختلفة!

١٦ عَيْنُ مَا فِيهِ «الْحَصْر»:

- ١ لم نشاهد الأفلام من التلفاز إلاّ ما يُفيدنا منها!
- ٢ ما صعدنا إلى الجبال المرتفعة إلاّ الأقوياء منّا!
- ٣ ما أتذكّر من أيام طفولتي إلاّ قصص أبي الجميلة!
- ٤ لم تبلغ الأسماكُ صغارها في هذا الفلم إلاّ سمكة واحدة!

«لا تسمح إلا للأفكار الرائعة أن تؤثر على قلبك حتى تحلو حياتك»!

- ۱ فقط به افکار دل‌انگیز اجازه بده بر قلبت تاثیر کند تا زندگیت شیرین شود!
- ۲ به اندیشه‌های مفید اجازه بده قلبت را تحت تاثیر قرار دهد تا زندگی شیرین شود!
- ۳ اجازه مده چیزی جز اندیشه‌های مطلوب بر دلت اثر کند تا زندگی را بر تو شیرین گرداند!
- ۴ فقط به اندیشه‌های تازه اجازه مده که دلت را تحت تاثیر قرار دهد تا زندگیت به شیرینی گراید!

عَيْنِ مَا فِيهِ الْمُسْتَثْنِي مِنْهُ:

- ۱ ليس مقصدنا إلا التقرب إلى الله!
- ۲ لا ينجح الطلاب إلا المجتهدين منهم!
- ۳ لم يأت إلا هذا الطفل إلى الحديقة!
- ۴ ما شاهدت هناك إلا جماعتين من الناس!

عَيْنِ الْمُسْتَثْنِي الْمَفْرَغ:

- ۱ يعيش الناس في الدنيا براحة إلا البخيل!
- ۲ لا يريد المعلم أن يساعد أحداً إلا المجتهدين!
- ۳ لم يضيع عمره في المعاصي إلا المخطئ في أعماله!
- ۴ يُخرج القرآن الإنسان من اليأس إلى الرجاء إلا الغافلين!

عَيْنِ الْأَصَحِّ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة:

«عندما لا تشعر بخوف في أعماق ضميرك إلا الخوف من الله، عندئذ قد توكلت عليه حقاً!»:

- ۱ آن زمان به خدا اعتماد واقعی داری، که در درونت هیچ ترسی جز ترس از خدا وجود نداشته باشد!
- ۲ هر زمان ترسی جز ترس از خدا در عمق وجودت احساس نشد، پس آن‌گاه اعتماد تو فقط به خداست!
- ۳ هر گاه در درونت جز از خدا از هیچ‌کس ترسی نداشته باشی، پس آن زمان است که حقیقتاً بر خدا توکل داری!
- ۴ وقتی که در اعماق وجودت ترسی جز ترس از خدا احساس نکنی، در این زمان است که حقیقتاً بر خدا توکل کرده‌ای!

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه پاسخ «اللاعبون» فاعل برای فعل جمله و «هدفین» مفعول است که بعد از «إِلَّا» آمده، در نتیجه مستثنی‌منه در این عبارت وجود ندارد. دلایل رد سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: «شیء»: مستثنی‌منه / «إِلَّا»: ادات / «کتاباً»: مستثنی
گزینه ۳: «أحدًا»: مستثنی‌منه / «إِلَّا»: ادات / «من»: مستثنی
گزینه ۴: «موجوداً»: مستثنی‌منه / «إِلَّا»: ادات / «الطیر»: مستثنی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه پاسخ «سراباً» که مستثنی است از اسم «شیئاً» جدا شده در نتیجه «شیئاً» مستثنی‌منه است که در این جمله حذف نشده است. سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه ندارند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه‌های ۲ و ۴: فعل «یندم» مضارع است ولی در صورت سؤال، «پشیمان شد» ماضی آمده است.
گزینه ۳: ضمیرهای متصلی که به کلمه‌های «بنته و یقَّله» چسبیده‌اند، باید به «بنت» برگردند و مؤنث باشند!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لا تَظَنُّوا: گمان نکنید، تصوّر نکنید (حذف ۱ و ۴ - هرگز - هیچگاه» در عبارت عربی معادلی ندارند) / في هذه الدُّنْيا: در این دنیا (حذف ۴) / قد اِنطوى [ماضی نقلی و لازم]: درهم پیچیده شده است (حذف ۱) / العالم الأكبر [ترکیب وصفی و معرفه]: هستی بزرگتر، جهان بزرگتر (حذف ۲ - دَقْتُ کنید که «العالم» به معنای «دنیا - روزگار» نیست.)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۳ (من) فاعل برای فعل است. توضیح:
در گزینه‌های ۱ و ۲ علی‌رغم منفی بودن وجود (شیئاً و احد) دلالت بر تام بودن استثناء دارد و در گزینه ۴ نیز اعراب جمله قبل إِلَّا کامل است (اشتریتُ: فعل و فاعل و بضاعة: مفعول)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «برترین اخلاق مردان، بخشش است.»
۱) اگر درشت‌خو بودی، مردم از اطرافت پراکنده می‌شدند (این آیه راجع به پیامبر(ص) و مهربانی ایشان است).
۲) برتری، فقط به عقل سلیم است و برتر، گویی از طلا آفریده شده است.
۳) آیندگان، کارهای ما را چه خوب چه بد ادامه می‌دهند.
۴) أحسن إلى مَنْ أساء: به کسی که به تو بدی کرده، خوبی کن = این قسمت از شعر فارسی با صورت سؤال هم‌مفهوم است = بخشش.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:
۲) گاهی شکست خوردن به ما درس‌هایی را یاد می‌دهد که آن‌ها را از موفقیت [پیروزی] یاد نمی‌گیریم [نمی‌آموزیم].
۳) آن دانش‌آموز، درحالیکه مریض [بیمار] بود، در کلاس حاضر نمی‌شد.
۴) موادّ آرایشی فقط از روغنی در کبد نهنگ ساخته می‌شود. [لَا تُصَنِّعُ، مضارع مجهول است پس مفعول ندارد، لذا «موادّ» مفعول نیست و نباید با حرف «را» ترجمه شود.]

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لا تسبّب (فعل متعدّی) / الامطارُ (فاعل) / الحمضيّة (صفت) / التلوث (مفعول‌به)
تشخیص سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ به ترتیب «أحدٌ - غذاء - شیئاً» مستثنی‌منه هستند و نقش‌های جمله‌های قبل از «إِلَّا» کامل است پس ساختار استثناء داریم نه حصر.

- ۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جمله‌ای اسلوب حصر دارد که در آن قبل از حرف «إِلَّا» مستثنی‌منه نیامده باشد.
(۱) شیئاً (۲ / أُحْدُ / ۳) أَكْثَرُ النَّاسِ ← مستثنی‌منه هستند و ساختار گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ فقط اسلوب استثناء است نه حصر. (۴ / الْحُجَّاجُ، فاعل برای فعل «ما استطاع» است که بعد از «إِلَّا» آمده پس قبل از «إِلَّا» مستثنی‌منه نداریم و ساختار جمله حصر است.
- ۱۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «از میان - پرباران - جذّاب» در گزینه‌های (۳ و ۴) معادل دقیقی در عبارت عربی سؤال ندارد / ألوانها الجميلة: رنگهای زیبایش / لم تَظْهَر إِلَّا: فقط ظاهر - آشکار - شده است [طبق اسلوب حصر، فعل جمله را مثبت همراه با لفظ «فقط» ترجمه می‌کنیم] (حذف ۲ و ۳ و ۴)
- ۱۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
(۱) ملحفة: تکه‌ای پنبه، برخی خانم‌ها آن را می‌پوشند. (نادرست) (۲ / سردرد: دردی در بینی است که انواعش و دلیل‌هایش فرق می‌کند. (نادرست) (۳ / لوله‌ها: نفت به واسطه‌اش از اعماق چاه به سطح زمین بالا می‌آید. (درست) / (۴) گردو: میوه‌ای که پوستش سخت است و با پنیر می‌خوریمش بدون اینکه بشکنیمش. (نادرست)
- ۱۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
در گزینه ۳ «نَوَجِّل» درست ترجمه نشده است. [در اینکه کارهای خوبان را به تأخیر بیاندازیم هیچ تعجّبی نیست].
- ۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
نتوانستم: ما إِستطعتُ، لم أَسْتَطِيعَ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴) / همایشی [نکره]: ندوة (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)
- ۱۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه مستثنی‌منه ذکر نشده است؛ بنابراین با مستثنای مفرّغ یا ساختار حصر رو به روییم؛ در حالی‌که مستثنی در سایر گزینه‌ها تامّ بوده و به‌ترتیب: شَيْئاً - النَّاسُ - كُلُّ نیز مستثنی‌منه هستند.
- ۱۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فقط از چوب درخت گردو ساخته می‌شود، توضیح مناسبی برای «ظرف، کاسه» نمی‌باشد.
- ۱۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حصر در صورتی در جمله وجود دارد که استثناء مفرّغ باشد یعنی مستثنی‌منه محذوف باشد که در گزینه ۳ یافت می‌شود. در سایر گزینه‌ها به‌ترتیب «الأفلام» و «نا» و «الأسماك» مستثنی‌منه هستند.
- ۱۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. لا تسمع إِلَّا للأفكار الزّائفة (فقط به افکار دل‌انگیز اجازه بده) أَنْ تُؤَثِّرَ عَلَى قَلْبِكَ (که بر قلبت تاثیر بگذارد) حَتَّى تَحُلُوْا حَيَاتُكَ (تا زندگی‌ات شیرین شود)
- ۱۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه ۲ جمله قبل «إِلَّا» به دلیل وجود مستثنی منه «الطلاب» کامل است. در سایر گزینه‌ها مستثنی به ترتیب در گزینه ۱ «خبر فعل ناقصه» و در گزینه ۳ «فاعل» و در گزینه ۴ «مفعول‌به» جمله‌های قبل «إِلَّا» هستند.
- ۱۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «المخطئ» با فرض نبود «إِلَّا» فاعل می‌باشد. در سایر گزینه‌ها مستثنی غیر مفرّغ است.
- ۲۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عندما: وقتی‌که - لا تشعر بخوفٍ: ترسی احساس نکنی (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳) - فی أعماق ضميرک: در اعماق وجودت (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳) - إِلَّا الخوف من الله: جز ترس از خدا (ردّ گزینه ۳) - عندئذٍ: در این زمان است - قد توکلّت علیه: بر خدا توکل کرده‌ای (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳) - حقّاً: حقیقتاً (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲).

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴

